

A „KELET” és a „SPORT”
előfizetési díja együtt:
vökre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 fr.
Félévre	8
Negyedévre	4
Egy óra helyben	1 fr. 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindnap, az ünnepekét követő napok kivételével a „Sport” minden vasárnap.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői szállítás:
Főtér 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ÉRTÉKESB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Határozott hasznosított gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Hasenstein et Vogler (Wallischgasse 10.) Bud.: Mosse Publicistische Bureau Budapest. Hasenstein és Vogler hirdetés köz. irodája. Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervitátor 5. sz.

Nyitási cikkeik

garmond sora után 35 kr. ártendő.

Az uzsora.

A felszámíthatatlan sok mindenféle csalámlításnak, mely az országot sújtotta, egyik kétségbeesztő következménye, de egyszerűen a bennünket ért csapások mórának leghibebb kifejezője a hazánkban uralkodó uzsora.

Ha megakarjuk tudni, hogy valamely ország lakossága az anyagi jólét minő fokán áll, csak kérdjük azt, hogy mekkora ott a kamatláb és csalhatatlan bizonyítékra tetünk szert. Mert mitől függ a kamatláb mértéke? Azon körülményektől, a melyek között a kölcsönvétel legelőnyösebb elhelyezheteti pénzt. Ezen körülmények pedig magának a kölcsönvétel közönségnek anyagi viszonyai. Ha valamely gazda szegény, nem nyújthat biztosítékot arra nézve, hogy tartozását megfizeti, minek folytán a tőke is tartozkodik, tőle s ha az illető hozzáfér a mily mértékben veszélyeztetve van kezei közt a tőke, ép akkora kamatozat is kell érte fizetnie. Ahol nem létezik forgalom nincs kilátás jövőre, tehát különösen a falvakban a tőkepenészes sem meri kikölcsönözni pénzeit, előre sejtve, hogy pontos visszafizetését az illetőtől hiába fogja várni: a tőkepenészes ezen tartozkodása csak nevelni fogja a kölcsönvétel között a szükségét, addig míg ezek olyan magas kamatozatot fognak igényelni, melyért a tőkepenészes is kész lesz pénzt kockázni teni. Ép így van valamivel felsőbb fokozat az iparosokkal és kereskedőkkel is. Ha ezek között valamely váratlan válság, vagy több bukás megingatta a hitelt, a tőkepenészes fél veszélynek tenni ki pénztét a kikölcsönzéssel s vagy pénztárában tartja vagy csak igen magas kamatokra kölcsönzi ki. Ha pedig élénk anyagsere, nagy forgalom nem képes oly szemmeláthatólag megnövelni a földbirtokos, kereskedő és iparos vagyonát, ez állapot szakadatlan nemcsak tart, de folytonosan süllyed és roszabbul mindaddig, a míg a forgalom lassanként visszanyeri élénkségét, helyreáll a nyugalom, megszilárdulnak a vagyoni viszonyok és a tőkepenészes visszanyeri bátorságát.

Vannak, a kik az uszort nem ilyen okoknak, hanem annak tulajdonítják, hogy kevés az országban a tőkepenészes. Sőt mi több maga Kossuth Lajos a cseplődikhez intézett levelében azon határozott meggyőződésének ad kifejezést, hogy egy önálló magyar bank képes volna az uszort is nagy részben megszüntetni, mert pénz tartozna az országba, a melynek hiánya miatt van az országban az uszora. Kossuth Lajos a tervbe vett dualis-

ticus bankot is csak azon érvvel támasztja meg, hogy Magyarországnak nem lesz elég az a 10 százalék, mit a nemzeti banktól kaphatnánk.

Nem akarnánk úgy tenni fel, hogy ki-kezdünk Kossuth Lajossal a nemzetgazdaság tudományában, de még sem foghatjuk el csodálkozásunkat, hogy az annyira tapasztalt és államférfi miként tévedhet ilyen nagyot e fontos államgazdasági témában.

Bebizonyított ténynek vehető, hogy maga a papirpénz mennyisége sohasem lehet befolyással a kamatlábra és a pénz becsére. Az a papir, a melyet például a nemzeti bank kibocsát, örökre csak pusztá képviselő-jének marad a lakosság kebelében kifejtett értékeknek, tőkeknek, melyek közé a hitel is tartozik; ha megfogytakozott a hitel és más-nemű tőke, akkor nem veszi igénybe emuagának képviseltetését, a papirost, ha azonban a lakosság képes értéket termelni és élénk anyag és értékesre létesül, akkor ha nincs is elég bankpapiros képviseltetésére, akkor aranyba, ezüstbe, részvényekbe külföldről behozott pénzbe és más csereeszközökbe megy át, melyekben éppen úgy szerepel, mint a bank- vagy állami papirokban.

Az osztrák nemzeti bank ellen sok panaszt emeltek, hogy a magyaroknak nehezen ad hitelt. Meglehet, de mi nem hisszük, hogy azok az emberek, kik a zsebükben hordják hitvallásukat, csupa nemzetiségi ellenszenvből lemondjanak a kövér kamatról és ne adták volna ki pénzüket oda, a hol valódi értéket és erős hitelt éreznek, melyet a papirossal biztonsággal képviseltetni is lehet. De a hol nincs ipar, mely értéket termeljen, pang a földmivelés, a kereskedésnek nincs anyaga, mivel üzérkedjek és így nem létezik az a tőke, melynek képviselésére a bankpénz van hivatal, ott mi természetesen találjuk, hogy még a 30% sem véte-tett igénybe soha.

Legyen meggyőződve Kossuth Lajos arról, hogy nem a sok pénz, hanem a virágzó közgazdasági élet képes csupán leszállítani a kamatot. Bebizonyított tény, és e tekintetben hivatkozhatnánk a kolozsvári pénzintézetekre is, hogy pénz van elég, és ha nem volna, külföldről is kapnának eleget, valamint azok is roppant nagy számmal vannak, a kiknek pénzre szükségük van, csakhogy azok vannak igen kevesen, a kiknek biztonsággal kölcsönözni lehetne. Egy néhány bukás 75 perccenttel leszállította csak itt helyben azon üzlet emberek számát, a kiknek a külföld

ner hitelezni. És ez így van a földbirtokosokkal is, kiknek hitelt a sok évi rosz termés rontotta meg. Iparosokról nem is szólók, mert ezek a szó valódi értelmében nálunk alig léteznek.

Ily körülmények között természetes aztán, hogy mindazok, a kik a hitelből kies-tek (és mennyien vannak azok!) az uszora áldozatai. Sőt még az is természetes, hogy a bankok üzlete megcsökkenvén, ezek is ma-gasabb kamatra dolgoznak.

Nem a forgalomba hozott papirtól függ tehát az uszora, mert mindig a productio, az értéktérmetelés teremti a maga képviselte-tésére a nagyobb mennyiségű pénzforgalmat és szállítja le ez által a kamatot; de le-het a banknak bármennyi papirja, azzal nem teremti sem értéket, sem forgalmat; a mit egyebiránt az utolsó nemzetgazdasági mű-ből is megtanulhatni.

Igy fogván fel az uszort, önként kö-vetkezik, hogy meggyőződésünk szerint csak akkor volna képes az állam az uszort le-szállítani, ha képes volna a forgalomban le-vő tőkéket és a hitelt növelni, de ugyneve-zett uszortörvényekkel soha sem ér czelt. A közgazdasági élet egy önmagát függetlenül kormányzó nagy gépezet, mely sokkal hatal-masabb, hogysen magát állami törvények ál-tal kormányoztatni engedné.

Mind ezek daczára azonban, ha mi na-gyon keveset várunk is az uszora törvénytől, de azon kis körben, hová az állam közvet-lenül kinyújthatja kezét, mégis várunk va-lamit. Így például azon esetekben, hol a hi-telező elég ügyetlen volt a bírói végrehajtás-ra nem gondolni, valamint a nyilvános pénz-intézeteknél meg fog látszani befolyása, me-ghozatala nem lesz tehát felesleges, de azt ne gondolja senki, hogy megszüntettük vele az uszort.

Justus.

A képviselőház közigazgatási bizott-sága letárgyalta 16-ikán a grániggy rendezéséről szóló törvényjavaslat 12—24. §-it. 13. §-beve-zetó sorai Gullner indítványára eként szövege-zettek: „Szülők nem létében a magyszülők kiskoru vagyontalan gyermekeiket, illetőleg unokáikat eltarítani s neveltetni tartoznak.” — A 16. §-ban kifejeztették, hogy a szülők hatalom gyakorlában levő szülők a kiskoru gyermekeik vagyonához tar-tozó ékszereket s drágaságokat is a gyámhatóság-nak átadni, vagy azok iránt biztosítékot nyujtani kötelesek. — A 17. §-ban kimondatott, hogy

A többi lakosságról is volt gondoskodva; kis szobácskákát röglőnőztek, a zárda romjaiból kívül pedig hosszú faépületeket s színeket ra-gasztottak hozzá. A vidék valamennyi munkásá-nak jutott teendő itt. A bányamunkálát is kez-dett már ujból lábra kapni, készületek az olvas-tó kemenczék. Ez eddig pusztá völgyeket egészen más alakot kezdett ölteni. Diderich Jakab bará-ttnaknak igaza volt midőn azt mondá, hogy ott minden, mint egy varázslat által, át fog vál-tozni.

Minő örömet, minő meglepetést éreztek száműzöttünk, midőn egy nappal azután, hogy láttuk őket átkelni a Schlucht magaslaton, fel-táruult szemök előtt az ígért e várva várt földje!

Minden családnak ki volt előre jelölve he-lye; mindenki sietett, birtokába venni azt, s bele helyezni a targonczákról leszedett hol-miját. Dél felé csengető szó hirta össze ebédre a jövevényeket. Az asztal a szabad ég alatt meg-volt terítve számukra. Veteményekkel bővön fűse-rezett leves, nagy tálak tele zöldséggel s óriási darab sült szalonna voltak felrakva. A gevard-meri híres sajt egyik legszebb példánya egészíté ki, a feltálat ebédet. Leöblögetni a zsírosát ott volt a vékony sör. A főnökök vendégelték meg eképp az egész telepet.

Az urak csak megjelentek köztük, pár szót váltottak mindenkiel, üdvözölték az ujon jó-téket. A kérdezősködésekre csak azt felelték. — Majd holnap; holnap, templomozás után beszélünk mindenről!

A következő nap éppen vasárnap volt, a zárda kápolnájában már is nagyban folyt a munka a holnap istentisztelet megtartásá-ra.

Az egész délután eltelt a berendezkedéssel, s a legszükségesebbek előállításával.

A legterjedelmesebb faépület belsejében, a

a szülők a kiskoru gyermek vagyonához tartozó ingóságoknak nem meglétét, hanem állapotát tar-toznak a gyámhatóságnak évenként kimutatni. — A 19 §., mely esetleg megengedi, hogy a kiskoru gyermek vagyonát számadás nélkül kezelő szülők gyámépüztári kölcsönért folyamodhassanak, Ta-ray indítványára törőltea bizottság. — A 23. §. Gorove indítványára akként módosult, hogy a tékozlás miatt gondnokság alatt volt, vagy csőd alatt állott szülőknek csak a gondnokság vagy csőd megszűntével, s csak akkor, ha a kiskoru érdeke kívánja ezt, engedheti meg a gyámhatóság a vagyon számadás melletti kezelését.

A német birodalmi képviselőválasztás sok eredménye nagyban már ismeretes. Az ed-digi tényleges eredmény első sorban a nemzeti szabadelvű pártra képez igen jelentékeny veresé-get; n pártuak eddig többsége volt a házban, ez-uttal pedig csak 105 emberre tudta vinni s a pótválasztásokban sem számíthat 45—50 kerület-nél többre. Így tehát jövőre minoritásban marad. Igen jelentékeny pártot fognak az új házban az ugynevezett „birodalom-ellenes” töredékek, az ul-tramontánok képezni.

A román vám- és kereskedelmi egyez-mény tárgyában kiküldött vegyes bizottság zár-ulás 15-én volt. Nem sikerült az utolsó tételekre nézve egyezséget elérni, mert Románia a magas vámtételekhez ragaszkodott, melyek fontos cik-keknél nem fogadhatók el, mert az egyezmény-szerű 7, illetőleg 8 és fél százalékos értékvámnál magasabb tariffát képeznek. — A bizottság nem hozott határozatot s egyesség nem is fog életreüni. — A „Presse” jelenti: Az alkudozások eredmé-nye az, hogy negyven tétel elintézetlenül ma-radt. (Ezek közt ruhák, keztyűk, a vászon- és selyemárúk egy része, vas, fém és üveg-ipari tárgyak.) E tételekre nézve a magyar-osztrák képviselők azon nyilatkozatot tették, hogy a vá-molásnál az érték (ad valorem) 7 százaléka vé-tessék alapul, míg Románia a specifikus vámkö-nak 1873-ki kereskedelmi kimutatásainkban fel-számított értékéből egyoldalú kiszámítását helye-zte kilátásba. Az álláspontot az osztrák-magyar képviselők visszautasították.

A bankkérdés. Egyik könyomatu lap írja: „Ma déiben ismét ministertandás volt, mely-ben folyó ügyek mellett, melyek különösen az or-szágygyülés ujból megnyitására vonatkoztak, a bankkérdés tárgyalatott. Ez utóbbi számára még nem találtak megoldást, azonban sokszorosán szó-

legsükségesebb czikkek raktára, s egy iroda ki-nálkkozott, a gazdaszsonyok számára. Örömmel látták itt viszont a falujokbéli ismerős árusnő-keket, kiket ázvegyekké tett és tönkre juttatott a háboru. Előre idehozatták őket e czézből. és külö-nös dolog mind csak későbbi visszafizetés kilá-tásával, hitelre árultak a vevőknek.

Mindenik vásárló kapott az árucikkal együtt, egy kis könyvecsőt, melyben hitel volt nyitva számára. Még stűdö is volt felállítva, itt is ha-sználó módon árultak.

De hát ki fog mindezekért megfizetni? Kérdezték a kíváncsiok. — Majd meglátjátok! Volt réá a fe-lelet.

Kétségtelenül valamely titkos tervzet rej-lett ez inté kedés alatt.

De nem egyedül csak ez költé fel kíván-csiságukat; volt itt egyéb is minek rendeltetését még inkább szerették volna tudai. Ez egy széle-sen elterülő föld szalag volt, egészen napnak fo-kúde, s mely nem csak azért tűnt fel a zöldré-tek között, hogy az eke frissen szántotta fel a gyepeket, hanem azért is, mert mind külön egye-nlő részekre volt felosztva s csinos kert fonadékkal elkülönítve egymástól, és valamennyin szám jegy volt látható 1—30-ig.

Es pedig e számok éppen találtak azon ház számaihoz, melyeket azelőtti este hagytak volt oda, s most üresen maradt oda át elhagyott ot-tonban!

Estefelé össze gyűlt az egész népség, s alá s fel járálva az elkerített földek előtt, s folyt a találgatások sora.

Most Jeffs bátya is megérkezett. Körül-fogták, kérdezősködtek, de ő is csak azt fe-lelte:

— Majd holnap!

S csupa rejtély volt az egész ember. Más-nap már hajnalban talpon volt minden ember, türelmetlenül várva az isteni tisztelet idejét.

ba hozták a közvetlen az országra való hivatko-zást, hogy a megoldás eszközölhető legyen.”

Ugyan a bankkérdés tárgyában a „N. W. A.” ezeket táviratoztatja magának Budapestről: „Tisza kijelenté, hogy a közös nemzeti bankról szó se lehet többé, ha a májusi egyezményt nem lehet keresztülvinni. Ha ő felsége megengedi az önálló magyar bank felállítását, akkor rögtön hozzáfognak ehhez. H a j ő s takarékpénztári igazgató fogja a bank szervezését vezetni. De ha ő felsége nem engedi meg az önálló bank felállítását, ak-kor Tisza okvetlen beadja lemondását és Ghyczyt ajánlja utódjának. A míg e kérdés el nem dől, addig az osztrák kormány nyal nem alkudoznak.” Ugyane lap egy másik versiót is közöl, mely szer-int a kormány ragaszkodik a májusi egyezmény-hez, némi engedményeket is fog tenni, ha az osztrák cabinet engedékenynek mutatkozik. Ad-digra is a nemzeti bankkal alkudozik és legrosz-szabb esetben előbb ezzel fog egyezkedni és be-várja, mit szól hozzá az osztrák kormány.

A keleti kérdés.

A conferentiáról.

Mint utólag jelentik, Savfet pasa az érta-kezel valamelyik ülésén a porta ellen emelt vá-dakat igen találatlan utasította vissza s Ignatieff urnak olyan igazságokat mondott, melyeket ez aligha tesz ablakába. A török diplomata arra em-lékeztette az idegen urakat, hogy a lázadás szia-tása és eredete „küivülről” jött. Kezdetben a por-ta könnyen elnyomhatta volna a lázadást, de ki-méletesen bánt vele. A két szomszédos fejedelemség folyton semlegességet esküdözött ugyan, de szakadatlanul szította a mozgalmat. Csakhamar „a külföldről” a bolgárok egy része is lázadásra esábitattá magát s uj véres fejezet nyílt a moz-galom krónikájában. Savfet pasa kiemelte, hogy a porta a párisi béke óta folyton reformokon dol-gozik, melyekből főleg Bulgária merített nagy hasznót. A kormány a bolgárokat mindig külö-nös előnyökben részesítette, de ezek mindemellett külföldi izgatók által lázításra esábitatták ma-gukat.

Az értekezlet hatodik ülését, mely jan. 8-án tartatott, mint a „P. C.” írja, a meghatal-mazottak tanácskozása az orosz nagykövetségben előzte meg, hol az előértekezlet programjának fenntartása lón elhatározza. Néhány képviselő, mint Elliot és Corti gréf még 7-én este és 8-án délelőlt látogatást tettek a nagyvezérnél és Savfet pasánál, hogy őket e határozattal szemben a további ellenállásról lebeszéljék. De e tanács az ottomán minisztereknél nem talált elfogadásra. A határozatok, melyeket a szultán elnökölte alatt

Minő megható volt ez első templomozás a kibujdosottak ez uj tanyáján! Derék lelkesűk, ki néhány nappal megelőzte őket az idejövettel, ezuttal beérte egy rövid jóra intő beszéddel.

— Ma, így végző szavait, főnökeiteknek engedem át a szót.

A Knab testvérek kilépve a kápolnából, megállapodtak; tisztelettel csoportosult körülük a halgatóság.

Az idősebb fivér felállva, egy kidölt fenyőfa törzskre, eképp kezdé beszédét:

„Jól végzett ügyletek szerzik a jó barátokat, rendezzük mindennekötött ügyleti dolgainkat.

„Ezek kétfélek; a jelenre és a jövőre vonat-kozók, természetesen előbb a jelennek kezdem.

„Többen közöletek csodálkoztak, hogy min-deuki számára hitel nyitvatott az árucárnokban. Legyetek megnyugodva. Mindnyáján fogtok pénzt szerezhetni hogy megfeleljetek tartozástoknak.

„Mától kezdve egész a vashámoz megnyitá-sáig, minden férfi, ki hozzánk csatlakozott s sor-sát a miénkhez kötötte, kapni fog egy frank ötven centim, a nők egy frank, gyermekek öt-ven centim napidiját.

„De szeméitekből olvasom ki e kérdést — minő munka fejében kapjuk hát e fizetést?

„Oh! oh! mitől se tartsatok, a munka sem fog hiányozni. Először lakásokat kell építeni ma-gunknak.

„Látjátok ott, alant azokat az elkülönített földeket, felszántva: megszámozva? . . . Azon-nai sorost huzunk fellettük s néhány perc múlva minden családnak lesz egy föld részecskéje.

Ne mondjátok ezért nekünk köszönetet: a kormány, Franciaország adja ezt nektek.”

(Folytatása következik.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

A KIS MAMA.

Francia elbeszélés.

Írta:

ESLYS CAROLY.

IV.

A „fagyalfák” völgye.

(Folytatás.)

E völgy egyik legbájosabb, s festőbb haj-lását képezi Vosges hegységünknek.

A hegyoldal fel a tetőig mind csupa erdő-ség, s egész serege a különböző fajú fenyőknek látszik ostromolni az eget, felnyujtva büszke su-daraikat. Itt ott néhány tölgy, egy egy csoport magas nyárfa, vagy esetleg oda került nyírfa csoportozat vidították fel a különben komor színű lombzotot. Az alantabb fekvő helyeken mohos kőszirt csucok emelkednek ki, buja növéss fa-gyalfá bokrok, sürű szederindák s minden fajta dusan tenyesző vadnövények közül. S ben az er-dőség közepett, le a mélyben, mint szalag hu-zódik alá s terül a sebesen lerohanó folyam partjain, övedzve a hegyet, smaragdöld puha gyp.

E víz nem csak emeli a táj szépségét s egyel több bált kölcsönöz neki, hanem az ipar-nak is megbecsülhetlen előnyt nyújt, sok apró zuhatagjaival, melyek mind eddig használatlanul veszték kárba.

Ez előny látása határozott a Knab testvé-rek választásában, midőn más hazát indultak ke-reszni, hol fel állithassák kohójukat ujalog.

szombaton és vasárnap tartott minisztertanácsok hozták, szintén kevés reményt nyújtanak a békés megoldásra. Salisbury és Ignatieff urak elutasítási készülődése a szultánra és miniszterekre semmi hatással nem voltak. A jan. 8-ki értekezleten először Conti gróf olasz nagykövet emelt szót, hogy társai nevében megköszönjék Savfet pasa ismertetését.

Főleg azt emelte ki, hogy az alkotmányt e pillanatban úgy sem lehet egész terjedelmében valósítani, mert a benne megjelölt törvények még nem léteznek. Conti ur kivált a nemzetközi felügyelő bizottság szükségét vizsgálta. Utána Salisbury ur szólott s minden pontjában magáévá tette az olasz delegatus fejtegetését. Erre a hatalmak javaslati felett általános vita indult meg, mely délután öt óráig tartott, de inkább a beszélgetés, mint a hivatalos tanácskozás jellemét viselte magán. Végül ez az ülés is, mint a többi feloszlott a nélkül, hogy határozat hozatott volna. A porta macacssága folytán a netalán még tartandó ülések dacára már 9-én sikertelennek tekintette mindenki az értekezletet.

A német politika és a keleti kérdés.

A nagykövetség elutasítása esetén Németországot a török fővárosban dr. Busch, az ottani nagykövetségnek volt első dragománya, azután pétervári követéségi tanácsos fogja ügyvivőképen képviselni. Az ügyvivő szombaton egy hete érkezett Radovitz atheni német követ kíséretében Konstantinápolyba. Dr. Busch Bismarck herceg bizalmas embere lévén, megérkezését Konstantinápolyban — mint onnan a „P. Corr.”-nak írják — legfőbb fontosságú eseménynek tartják. Eddig csak az tűnt föl, hogy W e r t h e r báró, a ki előbb igen hallgatag volt, azóta erősebben vett részt a vitában s határozottan kikelt a porta képviselői ellen.

Midhat visszalépése.

Midhat pasa visszalépéséről a múlt héten sok hír keringett Konstantinápolyban, s már azt is mondták, hogy utóda Mehemed Rusdi lesz. Ez ellenben a „Pol. Corr.”-nak írják, hogy a miniszterek közt annál kevésbé van nézeteltérés, mert tudják, hogy a mohamedán lakosság minden más cabinetet is a hatalmak javaslatának visszavetése fog kényszeríteni. Itt meg vannak győződve — írja levelező — hogy a legesélyesebb győzelem a miniszterek részéről zavargásokat, sőt talán rosszabb dolgokat idézne elő; ilyen igazán a mohamedánok hangulata. A porta és a szultán, ha akarná sem tudná Midhat pasát megbuktatni. Különben a török államférfiak sohasem kételkedtek a konferencia sikertelenségében. Nem is színteltették a hadi készüléket. Most is szakadatlanok a csapatmozgalmak s hajónak roppant sok katonai anyag szállítatik mindenfelé.

A nemzetőrség szervezése.

A nemzetőrség szervezése Törökországban meglehetősen gyorsan folyik. Mint Salonikból, jan. 5-ről a „Pol. Corr.” értesül, ott már két zászlóalj nemzetőr szervezte van; a két zászlóaljban 10 görög, 100 zsidó szolgál, a többi mohamedán. Az első zászlóalj kizárólag a tisztviselők s a jobb családok gyermekeiből áll s Konstantinápolyba küldött, hol a szultán szemlét tartott felette. A honvédséget is szervezik mindenütt s a rendes katonaságot Macedoniából Bulgáriába szállítják; úgy hogy a tartományban csak irreguláris katonaság marad.

Midhat pasa nyilatkozatai.

A „P. Ll.” konstantinápolyi levelezője tegnapi audientian volt Midhat pasánál s a nagyvezér következő nyilatkozatait sürgönyözi meg lapjának: „Képviselőinknek — nyomon Mithad pasa — azon megbízásuk van, hogy a konferencián újlag határozott módon kijelentsék, hogy mi a felügyelő bizottság tervét sem a javasolt, sem más módon nem fogadjuk el s hogy erősen elhatároztuk vagyunk, semmi föltételt alatt sem engedni meg azt, hogy a kormányzók kinevezése a hatalmak megegyezésétől tétessék függővé. Az ország, mely önmagát tiszteli s becsületre tart valamit, az ily igényeket csak visszautasíthatja. Mi az ehhez hasonló föltételt soha sem fogadjuk el.” A levelező fölmilité a konferenciabeli meghatalmazottak elutasításának lehetőségét, mire a nagyvezér így felelt: „Az eshetőséget nagyon féljálai fogjuk, — de az urakat elutasítani hagyjuk; az említett két pontra nézve azonban akkor is ép oly kevésbé teszünk engedményt, mint most. A javaslatok minden más pontja a megvitátás tárgyát képezheti, s mind e más pontoknál számíthatni előkezeségünkre. Mi reméljük a megegyezést; de ha ez nem sikerül, egymagunk szembe nézünk minden eshetőséggel.” A hadsereget illetőleg azt említé fel a nagyvezér, hogy 600 zászlóalj teljes, s az még nem minden erő, melylyel szükség esetén rendelkezhetni. A tüzérség kitűnő; csak a százképzett tisztek száma nem elegendő. Magyarországnak a törökök iránti rokonszenvéből a nagyvezér a legmelegebben szól.

Belgrádi bajok.

Belgrádból írják a „Alg. Ztg.”-nak, hogy Marinovics és Protics mindon kísérletei meg-hiusultak Moszkvában és Péterváron egyetlen millió rubel kölcsönt fölvenni. Szerbia pénzügyi helyzete ez által igen válságos állapotba. A már megkötött 7 millió rubelnyi kölcsön alig egy negyedében van lefizetve s bár az utolsó lefizetés határideje már rég elmúlt, az oroszok nem sietnek kötelezettségük bevitásával. Ugyanis a bankárok, a kik megígérték, hogy pénzt kerítenek Szer-

biának, kijelentették, hogy képtelenek ígéretüket teljesíteni. Mert Oroszország pénzügyi viszonyai olyanok, hogy ott is csakhamar általános pénzülszükség fog uralkodni. Így az oroszok iránti hangulat Szerbiában még alább szállt. A hadsereg egyáltalában semmit sem akar tudni az orosz vezérletről.

Lázongás az orosz hadseregben.

A lázongás az orosz déli hadseregben folyton nagyobb mérvűket ölt. Mint a „Dziennik”-nek Podvoloziskából távirják, e napokban egy 500 tisztből álló küldöttség jelent meg Miklós nagyherceg főparancsnok előtt, s kezenek fölszólította őt, hogy vagy vezesse a sereget azonnal haza, vagy küldje haza téli szállásokba. A főparancsnok roppant fölindulva e szavakkal förmedt rá a küldöttségre: „Rögtön föbbe lövetelek mindnyájatokat!” de a küldöttség szószólója bátran visszafelé: „Későbbek vagyunk rögtön meghalni, mint mostani tábori életünk sa nyaruságai közepette nyomorultan elveszni!”

A magyar fiatalság küldöttsége Konstantinápolyban.

Tegnapi távirati tudósításunk kiegészítéséül közöljük e tárgyban a következő bővebb értesítést:

A küldöttség 15-ikén délből diszruhában látogatást tett az osztrák-magyar követéségnél. Zichy gróf osztrák-magyar nagykövet a legszívélyesebben fogadott bennünket. Gróf Zichy József volt kereskedelmi miniszter hazafias beszédet tartott s azt mondá, hogy minden becsületes magyarnak törökbaráti érzelmének kell lenni, mivel csak a nemzetek szövetsége lehet üdvös hatású.

Délután a tábornokok, államtisztviselők és nagy közönség jelenlétében gr. Széchenyi Ödön tűzoltó csapatja tartott mutatványokat. Az oltási gyakorlatok csodálatra méltó ügyességgel és határozottsággal folytak. A mutatványok bevégezése után a jelen volt tisztek előléptek; ezalkalommal gróf Széchenyi és Sós Jenő műgyemetei hallgató tartottak beszédeket, melyekre a katonai iskola igazgatója Rifád bej válaszlát.

Este a szerszakeratásban nagyszerű díszebéd volt. A küldöttség tisztelőire az egész palota ki volt világítva: a lépcsőkön tábornokok és törzstisztek képezték a sorfalat. Az étterem gyönyörűen földisztetett. A falakat az egyesített török-magyar zászlók s a küldöttség nagyban levett arcképei boríták, körös-körül minden korbeli fegyverek és hadi emblemák voltak a falakon. Az ebéd 35 vendégre volt terítve.

Abdul Kérim fővezérén kívül jelen voltak az összes nagykövetelek, tábornokok és az állami főtisztviselők, csupa excellenciás urak. A magyarok közül ott volt Klapka, gr. Széchenyi, Csutak Kálmán ezredes és Szilágyi Dániel. Legelőször Szűcs Gyula ivott áldomást a szultán, Abdul Kérim és Ferencz József magyar király egészségére. Lukács a Szardár Ekmegre emelte poharát, Klapka a miniszterekre, Száva pasa a magyar ifjuságra. Mahmud pasa Klapkára mondtak felköszöntést. Az áldomásokra mindannyiszor a jelen volt katonai zenekar zenéje hangzott fel. A zenekar magyar dalokat, s a királyra mondtott felköszöntő után a néphymnus hangzott.

Ebéd után a küldöttek és a jelen volt török főurak közt szívélyes társalgás folyt ki. Az ifjak zongora-kíséret mellett egy módosított magyar népdalt énekeltek: „Abdul Kérim azt izenté.” A lelkesedés leirhatatlan volt. Ezután a társaság egy fényesen kiábrított városrészen keresztül a török operába ment az előadást megnézni. A legelső rangú páholyokban foglaltunk helyet. Felvonás közben a színházban nagy óvatokat idézett elő a küldöttség jelvénye, mely a függönyön láthatóvá tétetett. A színház fejedelmileg volt díszítve; a bejáratnál egész ezred katonai díszőrség állt, mely megérkezettünkre fegyvereivel és zászlájával tisztelt. Hazameutetelkor egy század zapte lovagolt előttünk.

A küldöttség ma ebédet ad a galataszerájban, melyen a nagykövetelek és Klapka is részt vesznek.

A magyar fiatalság küldöttségének vezetője, Lukács Gyula, Midhat pasa nagyvezérnél a következő beszédet tartotta:

Fenség! Midőn a magyar ifjuság küldöttsége megjelent Konstantinápolyban, kedves köteletségének ismeri felkeresni fenségedet, hogy a legnagyobb szerencsét kívánhassa Törökország reorganizátorának s kifejezést adhasson azon barátságos érzelmének, melylyel fenséged nemzete iránt nemcsak mi viseltünk, de az egész magyar nemzet.

Évtizedek óta áll már fenn a két nemzet közt a legharatságosabb viszony, mely akkor lett legszorosabb, midőn Törökország felsőges uralkodója fél Európá köteteléseivel és fenyegetéseivel szemben pártfogásába fogadta és védelmet hoztalanul bujdosó apáinkat; — a magyar nemzet ezt felejteti nem fogja soha.

Akkor mi éreztük Oroszország féktelen bosszuját, most fenséged hazáját fenyegeti az. Mi jól tudjuk, hogy a veszély nem egyedül Törökországot fenyegeti, de minket is: tudjuk, hogy hivatásunk egy; tudjuk, hogy közös a veszély, s legyen meggyőződve fenséged, ha jön a pillanat, midőn Európa szabadságát, kulturáját az orosz

tendentia komolyan fenyegeti, — a magyar ifjuságot ott találndja a küzdőterén, hogy válltve a nemes török nemzettel, melyhez a hálaérzelem és érdeklődés kivül a yér szentsége is fűzi, megvédje Európát a borzasztó catastrofa ellen.

A veszély, mely hazánkat fenyegeti, sokkal komolyabb, hogy sem tekintetbe vehetnénk bármit is, mi honfiai kötelességünk teljesítését tiltaná; nincs parancs, nincs hatalom, mely actióba lépésünket eltilthatná. Adja Isten, hogy e pillanat be ne következék. És ezt remélünk engedni azon böles kormányzat, mely fenséged vezetésével most Törökország boldogságára fog vezetni.

A magyar ifjuság ép úgy, mint az egész magyar nemzet szíve mélyből kívánja, hogy fenséged nem csak a derék török nemzet boldogítására, de Európa jól felfogott érdekeinek megóvására még sokáig éljen. Ezt tolmácsolni jöttünk fenséged elé, s midőn ezt tennénk, kérjük fenségedet, tartsa meg jó indulatában azon nemzetet, melynek mi fia vagyunk.

A conferentia javaslatai.

A Konstantinápolyban összegyűlt európai conferentia a következő javaslatokat terjesztette a porta elé.

Montenegró.

I. Hogy jövőre kikerültesse a vizsályok, melyek szerencsétlenségre sokszor fölmerültek Törökország és Montenegró között, ez utóbbinak határai ki fognak igazíttatni és pedig úgy, hogy Montenegró fejedelmének hatósága alá kerüljenek a következő területek:

1. Herczegovina a tartományában a Zubai kerület keleti része, a Sutturina ellenben egyenesen az ottomán kormánytól fog függni; Barricani Piva-Drobnik területei, Saroni területének egy része, mely a Tara balpartján van és Kolasin kerülete. Niksics is Montenegróhoz beosztandó területekbe értetvén, annak musulmán lakosságának szabadságában áll, ott maradni vagy azt elhagyni.

2. Albánia fölött Kutsi, Drakalovits, Kruti, Kraini és Vassojovics területei Zernától egész Limig; és a Moratelia jobb partján levő terület, Mali- és Veli-Prido területei, valamint Spuz és Zabljak erődök.

Az új határ teljes szabadsággal van megállapítva az ezen javaslathoz csatolt térképen, mely amannak kiegészítő részeként tekintendő.

Ragusan egy nemzetközi bizottság fog megalakulni három hét alatt azután, hogy a jegyzőkönyvhöz mind a két fél hozzájárult. Azon bizottság állapítandja meg az első határokat.

II. A Bajánai való hajókázás teljesen szabad lesz, hogy a fejedelemségnek lehetővé tétessék a tengerre juthatás.

A skutárii szigeten levő erődök leromboltnak. A porta fogja végbevitetni mindazon munkálatokat, melyek szükségesek a folyam teljesen szabadon hajózhatóságára és annak egész kiterjedésében hozzáférhetősére.

Specialis egyezség fog köttetni a két fél között, hogy azáltal a Montenegrónak nyújtott könnybbségek a török kincstár érdekeivel kiegyeztetessenek.

III. A török csapatok kiűritendik 14 nap alatt Zaslopot. A montenegróiak viszont hasonló idő alatt elhagyandják azon pontokat, melyeket a török területen megszállva tartanak a fentebb kijelölt határok között.

A porta egy havi idő alatt megállapodásra jutand Montenegró fejedelmével az új határoktól számított montenegrói területen levő várak és erődök kiűritése iránt. Es esetben, ha nehézségek támadnának, nemzetközi bizottság, mint választott bíróság határoz és dönt.

IV. A hadi foglyok azonnal kicseréltetnek.

V. Teljes és egész amnestia adandó azon török alattvalóknak, kik a háború folyamata alatt Montenegró szolgálatában voltak, vagy pedig a montenegrói alattvalóknak, kik netalán török szolgálatba léptek.

Szerbia.

I. A magas porta és Szerbország fejedelemség közt való viszonyok olyanok maradnak, mint voltak múlt június 13/25-ke előtt.

II. A fejedelemség határai azok maradnak, melyek akkor voltak. Am azért egy vegyes török-szerb bizottság nevezeték ki, hogy rendezze mindazon nehézségeket, melyeket a határra nézve Bosnyák- és Szerbország közt a Drina alkotott. A bizottság azon elv szerint jár el, hogy a Drina „völgye” képezi a határvonalat.

III. Az ottomán csapatok, . . . számlítva egy hónap alatt elvonulnak a szerb területől.

IV. A hadi foglyokat mindkét részről rögtön szabadon bocsátják.

V. Teljes föltétlen bűnbocsánat adatik az ottomán vagy a szerb alattvalóknak, kik az utóbbi háború alkalmával az ellenséges egy körül való részesség által lettek volna kompromittálva.

Magától értetik, hogy ez amnestia kiterjed az ottomán alattvalókra, kik szerb szolgálatban voltak a háború alatt, mint a szerb alattvalókra, kik török szolgálatban álltak.

(Folyt. köv.)

Magyar lapok szemléje.

A „Hon” azon véleményben van, hogy ha az önálló bankra felhatalmazást, vagy a dualisti-

kus bankra lehetőséget nem nyert a Tisza-kormány, önként leköszön, akkor aztán a nemes verseny megkezdődhetik; az oppositio kormányt is vállalhat. Ha a parlamenten kívüli nehézségek miatt nem lép vissza a Tisza-cabinet, akkor behozza a parlamentbe az önálló bankot és provokálni fogja nemcsak a parlament, de a nemzet ítéletét, sőt áldozatkészséget is; még pedig behozza azt a vámközösség alapján, hogy annál több nehézséggel most ne keljen küzdeni és az oppositio tapintata és hazafisága próbára legyen téve. Meg van győződve, hogy a parlamentben a Tisza-cabinet meg nem bukik: sem azért, hogy merete az önálló bankot tervezni, sem azért, hogy csak ennyit akar most. De azért szabad most is a tér: a jobb és czélszerűbb, a békésebb és biztosabb megoldásra, tessék pályáznai parlamenten kívül vagy belül! És a ki ezt ma vagy holnap, bukás előtt vagy bukás után, munka közben vagy bármikor megtenni tudja és bírja, azt követni fogja az egész nemzet; az előtt eltörpül, megsemmisül a Tisza-cabinet, de más előtt fentartja fejét és programját.

Az „Ellenőr” a porta politikáját bátornak, sőt merésznek tartja, de minden attól függ, mily pontosan számította ki azt a fokot, a melyen túl szakad. Ugy látja, hogy ez a fok még elérve nincs s a porta minddigid a helyes számítás terén mozog s ha azt jelentik is, hogy a conferentia szombati utolsó ülésén a szakítás okvetlenül be fog következni, még mindig el tudja képzelni a tárgyalások folytatásának lehetőségét. A hatalmak nagy részének ép úgy, mint Törökországnak szüksége van arra, hogy szakítás ne következék be közöttük. S mert szükségük van rá, megtalálhatják legalább azt az arrangement-t, melyben a megoldás nem lesz ugyan megoldás, de legalább a szakítástól megv. A porta és Oroszország dolga a többi. És ez is megoldás: s pedig tán nem is a legrosszabb.

A „Pesti Napló” előtt úgy rémlik néha, hogy Tiszának vannak percei, midőn bukni akar s vannak napjai, midőn bukásra dolgozik. Két roz közöl a kisebbiknek tűnik fel előtte ilyenkor ha lelep a hatalom polczáról. Mért állította fel úgy az alternatívát, hogy az egyik „vagy” lehetetlen, a másik „vagy” a jelen háborus körülmények között szinte kivihetetlen, ha nem azért, hogy a harmadik „vagy” elbocsátása bekövetkezzék? De ez csak mulék öny hangulat. A miniszterválság nem oly sürgős. Az önálló bank elvben, a provisorium a törvényben, a ministerium a kormányon, a szabadelvű párt a többségben, a keleti háború kilátásban, a bankkredés elfeledve s az országgyűlés korán elnapolva — ez is megoldás. Miniszterkrisis miniszterválság nélkül, ez lesz a legjobb találmány a magyar alkotmányosság terén s erre a Tisza-cabinet fog nyerni privilegiumot.

A törvényhatóságokból.

A hunyadmegyei közigazgatási bizottságának ülése.

Hunyad, jan. 12.

A hunyadmegyei közigazgatási bizottság tagjai az alkalommal teljes számban megjelentek. Az alispáni előterjesztések csaknem egy egész délutánt vettek most igénybe. Felelőbeszések és katonai ügyek képezték itt a teendő nagy részét.

Réthy Lajos kir. tanfelügyelő jelentése kapcsán hivatta érezte magát Borlea Zs.-nak aképviselelőházban felhozott többnemű vádjaira megtelelni. Nagy tetszés közt hasonlított össze a román tisztkar alatt állott Zaránd és a magyar tisztkaral bíró Hunyad népművelésügyi mozgalmait. Utóbbiban 1873. óta 116%-al emelkedett az iskolák és tanulók száma, míg amott haladás helyett hanyatlás mutatkozott. Így vagyunk a felszereléssel, államsegélylyel egyaránt. Statisztikai adatokkal mutatta ki, hogy az államsegélyt élvező iskolák nagy része épen román nyelvű tanítóval bír s a királyi kormány nagylelkűségéből nyerték mindazon román nyelvű telekezetű iskolák a falitáblákat s taneszközöket, melyek ilyenekkel dicsekedhetnek. Hangsúlyozta, hogy a nép nem is osztja már az ilyen izgató felfogást, hanem több helyen önkénytelen gondoskodik a magyar nyelv tanításáról, s a közig. bizottsághoz is sokkal több község folyamodott már magyar nyelvű népiszkoláért, semhogy azokat mind meglehetett volna adni. Itt tehát kényszerrel, erőszakkal szó sem lehet.

Tanfelügyelő előterjesztését a bizottság elismeréssel fogadta, mint a megyei népművelésügyi örvendetés fejlődésének bizonyosságát. Ezután egy pár község iskolaállásáról tétetik jelentés, s néhány közégi iskola számadása láttatik el. Záj-kány községnek abbéli kérelme, hogy a tanító közégi pénztárnokságot is viselhesen: nem teljesített.

A királyi adófelügyelő szintén részletes jelentésben adta elő a megye adóügyét. Az előírt 1.189.101 forint adóból még 439.576 forint van hátrálékban. Itt több felszólamlás láttatik el.

Az építés ajánlatára a hátszegváráljai állomáshoz vezető ut befeljesítésére visszatérítés kötelezettsége mellett 240 frt lett a m. fuvaralaphól kiutalva. A pusztakalán-zeykfalvi megálló helynek rendes forgalmi állomással való fejlesztése kérelmezett.

Dr. Balog Pál főorvos jelentése szerint az egészségügy a kedvezőtlen időjárás dacára megnyugtató. A m. kórházban 1876 alatt 1014 be-

teg fordult meg. Meghalt 53, de azok közül 7 halálra váltan került már oda.

Árvaszéki elnök jelentése szerint a felszaporodott munkahalmaznak a helyiség már nem felel meg, minek következtében egy bizottság küldeték ki a hiányok orvoslási módjának megállapítása végett. Jan. 1-én volt az árvapénztárban készpénz 2227 frt 33 kr, urbéri kötvény 49.530 frt, magánkötvényekben 76.417 frt 40 kr. ideértve a felosztott zarándi részek árvavagyonát is.

A postafelügyelő javaslatára az egyes községek kihallgattának egy újabb postacsoportosítás végett, s a birlapokra rótt 50 krnyi kiadási illeték ellen felirt a bizottság.

A gyűlés 2 délután és egy délelőtt volt együtt s végig nagy érdeklődéssel folytak tárgyalásai.

BELFÖLD.

Torda, jan. 16.

(A casinó megalakulása.)

Tekintetes szerkesztő ur!

Nem tehetem, hogy — habár röviden — riszkírozva azt, hogy a t. szerkesztő ur türelmével visszaéljek, meg ne emlékezzem becses lapja utján azon lélekemelő ünnepélyről, a mely a tordai casinó ez évben való njra megalakulása öröme kedélyes társas összejövetel alakjában f. hó 15-én este a „Czifra” című vendéglőben rendezve volt.

Közevetőleg megjegyzem, hogy folyó hó 7-én a tordai casinó-egyletnek újraszervezése történvén meg, tiszteletbeli elnökké báró Kemény György főispán, rendes elnökké az érdemekben gazdag „papunk” Albert János, pénztárnokká Osztián Kristóf, jegyzővé Pálfi Károly és gazdává Érsek Lajos lettek megválasztva. Jegyző az 1876. évről a megvizsgált pénztári számadást előterjesztvén, kitűnt, hogy az 1876. évi összes bevétel tesz 1210 frt 95 krt, kiadás volt 869 frt 94 kr; s így pénztári maradvék 350 frt 99 kr, a melyhez hozzáadva az évi részvénybátrálások összegét, tesz a pénztári maradvék 561 frt 59 krt; a mely tény elég világosan és elég örvendetes módon bizonyítja, hogy casinónk ügyei jelenleg a lehető legjobb viszonyok között vannak.

Megemlítem, hogy az 1877. évre megrendelt lapok névsora a következő: „Pesti Napló”, „Hon”, „Ellenőr”, „Kelet Népe”, „Fővárosi Lapok”, „Életképek”, „a Petőfi-társaság Lapja”, „Magyarország és a Nagyvilág”, „Vasárnapi Ujság”, „Üstökös”, „Borszem Jankó”, „Budapesti szemle”, „Kelet”, „Magyar Polgár”, „Erdélyi Gazda” s a „Magyar Nyelvőr”.

Nó de szólnunk valamit az ünnepélyről.

Hogy a casinó bármely szűkebb körű társadalmi étellel bíró városban is mindig azok a „gőczpontok”, a melyek — mint a szétszórta nap-sugarakat a kristály lencse — az egyének nemesebbjeit összegyűjtve, az eszmék kölcsönös kicserélése által a lélek nemesítésére, művelésére szolgáló hatásos tényezők: ennek az igazságnak átérzése s az ebből szülemlett lelkesültségből magyarázható ki az, hogy az ünnepélyen 69-nél több casinói tag jelent meg. A toasztírók végtelen sorát báró Kemény György ur nyitotta meg a tordai unjon alakult casinóra mondott csinos beszéddel, felemlítvén beszéde folyamán, hogy Erdélyben a legelső casinó gr. Teleki Domokos kezdeményezése folytán 1833-ban jött létre Maros-Vásárhelyti; a második casinó pedig Tordán két évvel később létesült.

A jobban és kevésbé gyújtó pohárköszöntések közül, hogy a török fővárosban jelenleg időző magyar ifjainknak is kijutott a mi érzelmünket tolmácsoló osztályrész — gondolható: sőt megemlítem, miszerint egy felköszöntőnek azon indítványa: „Küldessék a Konstantinápolyban időző magyar ifjakhoz a tordai ifjuság részéről egy üdvözlő távirat”, osztatlan helyesléssel fogadtatván: adakozás utján a küldendő távirat költségei azonnal fedezve lettek.

Említést érdemel különösen is D. K. unitárius tanárnak egy igazán classikus, eszmékben gazdag felköszöntése nagy hazánkfia Kossuth Lajosért, valamint Moldován Gergelynek a magyar hazában létező különböző nemzetiségek közötti béke és egyetértésre mondott nagyhatást keltett toasztja.

Hogy ezen kedélyesen lefolyt társas összejövetelnek, — a mely maradandó emléket hagyott hátra mindnyájunk lelkébe, — csak a hnjnal vett véget — szabadjon megszognom.

N. A.

Felhívás

a dévai m. kir. áll. realiskolai segélyző-egylet érdekében.

Motto: „Szólj, gondold s tégy jót, s minden szót, gondolat és tett visszamosolygani rád.”
Vörösmarty.

Hunyadmegye egyik régi óhajátása hat évvel ezelőtt teljesült, mikor a kir. közoktatási magas kormány, kezét fogva e törvényhatóság lelkes közönségével, a megye székhelyén elhelyezett realiskolával 1871-ben a közművelődésnek templomát emelt, s ezáltal itt a királyság délkeleti végha-

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1877. jan. 18.

tárán a magyar állameszme és nemzeti öntudat számára egy újabb palladiumot létesített.

Amde, ha nem akarjuk e középtanoda jótéményeit csupán azon kevesekre szorítani, kik kedvezőbb anyagi helyzetüknél fogva a realoktatás nem csekély költségeit fedezni képesek; ha figyelembe vesszük, hogy e megye annyi ezer meg ezer családjá, közművelődésünk s szellemi erősödésünk nagy kárára, legjobb akarata mellett sem bírja gyermekeit saját erején magasabb tanintézetekre előkészíteni; végre ha még azt is idetudjuk, hogy megyénk népessége arányához képest mily megdöbbentőleg csekély azon ifjak száma, kik egy s más helyen a hazai gymnasiumokat vagy realtanodákat látogatták: lehetetlen jobb érzésünk tanácsát nem követnünk s egyesített erővel azon nem lennünk, hogy ha e baj legfőbb okát — az anyagi tehetetlenséget teljesen el nem enyhíthatjuk is, nyomasztó súlyát legalább egyes jó erkölcsi viseletet és kitaró szorgalmat tanúsító szegény tanulóira nézve buzgólkodjunk elhordozhatóvá tenni, s a közművelődés ama templomába való bejuttatására ezek előtt is utat egyengetni.

E szempont ösztönze bennünket, alulírott tanári testület, midőn a hazai köznevelés és közep tanodai oktatás nagyfontosságú érdekeitszókora viselő nemes tanügybarátok és megyei kiűnösök által is bátorítottva, intézetünk kebelében egy szegény sorsu realtanulókat segélyezőegyletnek alapját elhatároztuk megvetni, az ő bizonyos reményben élve, hogy széles e hazában minden igaz hazafi, sőt a tehetősebb községek, családok és testületek is, késő örömmel hozzák meg áldozatokat ezen oltárra, hol már egyes jelesek könyöradományának jó illatú füstje ez felé gomolygva, áldást esdekel számukra attól, a ki a szomjajának nyújtott pohár vizet sem hagyja jutalmazatlanul.

A segélyezés czéljából bármely csekély összeget, ruhát, tanszert, terményeket vagy akár milyben értékesíthető tárgyat köszönettel elfogadunk; a landó jóltetevők azonban csak azok, kik legalább 25 forintnyi alapítványt tesznek, vagy a kik három-három évi időszakra, mint évdíjas tagok, 3—3 frt évdíj befizetésére kötelezik magukat.

A begyűlt könyöradományok díjtalan kezelése segélyezés mikénti eszközése és az egyleti élet minden mozzanatát a felsőbb helyen megerősített nyert alapszabályok keretén belül történik, s a tisztviselők nyilvános számadásai nemcsak a közgyűlés elé terjesztettek, hanem az évi tudósítványoknak is mindig egyik állandó rovatát fogják képezni.

Hiszszük, hogy bővebb fejtegetés nélkül is kiderül a mondottak után, hogy az általunk terbe vett segélyezés sem annyira iskolai mint inkább nemzeti ügy, méltó tehát az egész nagy haza pártolására és érdeklődő figyelmére. És merjük remélni, hogy a *Hunyadiak dicső emléke iránt ópoli kegyelet* s a magyar nemzet nagylelkűsége még a jelenlegi nehéz körülmények közt sem juttatja a pusztában kiáltó szó gyászos sorsára felhívásunkat. Országserle most folynak a családias összjöveletek; zeneestélyek, felvasások: egy szépmultu megye nemzeti ügye hogyne jutna ilyenkor eszünkbe!

Azon megjegyzéssel, hogy az év alatt mindig tanév értetik, s hogy a *altírás* szabályszerű és törvényes erővel bíró *kötelezőnyúl* szolgál: e felhívást a kegyes adakozók neveinek és adományainak bejegyzésére abban a biztos reményben bocsátjuk ki, hogy a nagy magyar haza fiai és leányai is vetélyes buzgalommal sietnek adományaik által szegénysorsu tanulóink nyomorát enyhítve, nevüket tanodánk történetében halhatatlannítani. Ugy legyen!

Kelt Dénán, a m. kir. áll. realiskolában 1876. december hóban.

A tanári testület nevében:
Matúsik Nep. János, Téglás Gábor,
igazgató-tanár. jegyző-tanár.

Utóirat. A „Hon” 1876. december 29-én megjelent 315. számában Szathmáry Gy. ur kijelentvén, hogy realtanodánk segélyező-egylete számára kész adományokat elfogadni, s azokat nyilvánosan nyugtázza, következőleg végzi lelkes felhívását.

„Mily szép lenne az, ha tisztán a társadalom mentene meg a nemzet számára egy jelentékeny számú magyarságot ott a messze keleten. Annak idején a francia sebesültek számára száz ezer frank, Péter-fillettek alakjában, s most újabban a török sebesültek számára ismét jelentékeny összegeket mentek ki Magyarországból. Mindezen adakozásokat nemes érzélem sugallta. De vajon csak idegennek jutna-e magyar segély, s a hunyadmegyei el nemzeti nedett magyarság nem találna sehol e világban részvevő kebelre?”

„Gazdag földbirtokosaink, gazdag kath, főpapaink van a jó módú középosztályunk. Ezek nem lehetnek közönyösek egyjől egy iránt. Hányan vannak Magyarországon kik 25—50, 1—200, 1—2000 frtot meg sem éreznének, ha ajlazzet czélra fordítanák. Hányan dobnak oda a cigányának ötvenest, százast, ha eltárlja nótájukat? Már hiszen különböző magyar nótá alig lehet annál, melyet itt hangoztatunk. Vajha sok magyarnak a szívéhez juthatunk volna vele! Adják oda azt az ötvenest vagy százast a dévai realiskola segélyező-egyletének!”

„Nem, nem; az a magyar társadalom, mely a maga emberségéből, s maga erejéből muzeumokat, színházakat, akadémiát, honvédménházat, árvaházakat stb. emelt, nem fogja veszni hagyni a hunyadmegyei magyarságot.”

„A ki teheti, adakozzék e nemes czélra, s megáldja érte a nemzet geniusa s a magyarok istene.”

A „Hon” felhívását hazai lapjaink legtöbbje magáévá tette, s tudtukkal kívül az „Egyetértés”, „Közvélemény” cz. budapesti, továbbá az aradi „Alföld” és kolozsvári „Magyar Polgár” jelentették ki, hogy e hazafias czélra bármely csekély adományt szívesen elfogadnak. Kétségea kívül ezt tenedik a többi lap is, ha valaki hozzájuk fordul; mi tehát csak azt kérjük hogy *intartóink sziveskedjenek gyűltőlük 1877. június hó végeig Dévára a realtanodai igazgatósághoz, akár a „Hon” szerkesztőséghez még azon esetben is beküldeni, ha talán gyűjtésük eredménytelen lenne.*

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Nemzeti színház. Franciaából vagy némethől fordítani, még nem teszi azt: jó darabbal gazdagítani a repertuirt. Ezt bizonyította be — ha ugyan nem lett volna már rég igazolva — a tegnapi előadás is. Két kis újdonság került előadásra, először egy francia dramolet és egy német magán-vígjáték.

Ez az utóbbi Benediktól van. „Bokrétá” a czíme. De biz az nem volt a legválagaból sem szellemes gondolatok, élénk és drámai hatást kelthető eszmémetet bokrétája. Vagyis inkább bokrétája volt, csak hogy csinált virágokból; s így a költészet minden illata nélkül. Pedig az alapgondolat elég anyagot nyújthatott volna szellemes feldolgozásra is: egy fiatal leány, — egy fésző bimbó — egy áltányon, melyről az utcára láthatni, — himzéssel van elfoglalva. Egy fiatal ember az utcáról bokrétát dob be a lány lábaihoz a kerbe. — Persze, szorlemeslével együtt. A lányka megretten s nagy vakmerőségnek tartja a dolgot, ámbár a csinos fiatal ember iránt nem viseltetnek épen antipathával. Természetesen eleinte szó sincs róla, hogy a levelet felbontsa. Hanem meg fogja mutatni a mamának. Azonban a nevét mégis csak elolvashatja. A név után jó aztán az egész levél, melyben a fiatal ember a lánykától viszonszerelme jelét kéri. Persze ezen még jobban elszörnyűködik Emma, — így hívják a jó nevű kis lányt — és már készül a mamánál keresni oltalmat a nagy kísértés ellen, midőn ujra meglátja — természetesen akaratlanul — az imádott, ki a kert előtt az utcán sétálgatva várja a kért jelet. Emma, a mint megpillantja, annyira megrémül, hogy a kezében tartott rózsát kiejti az utcára, az azt mohó sietőséggel felkapóítja elé. Ezen aztán végkép megrémül Emma, csak a csak azzal tudja magát némileg megvigasztalni, hogy akaratlanul ejtette el a rózsát.

Ez a kis „magán-vígjáték” meséje. A gondolat jó, de a feldolgozás meglehetősen gyarló. Nincs benne egyetlen frappáns fordulat, egyetlen felcsillanó gondolat. S csak Ditróné asszony egyéniségének szeretetreméltó naivsága tudott belőle annyit csinálni, hogy — a darab rövidsége mellett is ásitás ne legyen a hatás. Igen kedvesen adta vissza a fiatal leány félénk és mégis merészkedő, tetszelgő és mégis ártatlankodó alakját, úgy, hogy zajosan megtapsolták a végén.

A második újdonság egy egyfelvonásos dramolet: „Mult idők”. Ketten írták: Vercousin és Lesbazeilles. De még egytől is igen kevés lett volna. Ennek még tán annyi hatása sem volt, mint az előbbinek. Egyedül a végjelenetbe tartak szerzők egy kis drámaiságot önteni, mely némi hatást tud kelteni. Ezuttal azonban még e hatás sem volt meg, mert a szereplők egytől egyig nem voltak biztosak szerepökben, az egy Philip-povitsné (Norbertné) asszonyt kivéve és még tán E. Kovács Gy. urat, (Nagis ezredes). Még maga a fordító, Szacsavay ur sem tartotta érdemesnek teljesen elkészülni rá. Különben a fordítás, egykét helyet leszámítva, elég magyaros, folyékony.

A hétnegyedőrai unalomért aztán az est harmadik darabja adott kárpótlást: gr. Fredro a maga nemében classicus egyfelvonásos vígjátéka, az „Egyetlen leány”, mely már meglehetősen régen nem volt színpadunkon. Pedig jár, mert a közönség mindig igen jól mulat rajta. Ezuttal is folyvást derült hangulatban tartotta az egész közönséget, derűtségben, mely mindegyre hangossá vált, a mi nem is csoda, minekutána a közreműködők mindnyájan teljes készűltséggel és gondosan játsztak. Szentgyörgyi (Szumbalinszki), Kassai (Gomójtó) és E. Kovács Gy. (Ratatszki) urak pompás humora és Ditrói ur (Boldizsár) teljesen eltárlt alakítása, valamint E. Kovács Gyuláné (Luiza), Boér Emma (Camilla), Beczkóyné (Agatha) asszonyok és Kutassy Janka k. a. gondos játéka teljes kárpótlást nyújtott a két újdonság unalmasságáért.

S. A.

A hivatalos lap mai száma hozza azon általunk már előbb közölt hírt, hogy a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Wertheimer Ede kolozsvári kir. egyetemi magántanár, a nagyszabani kir. jogacademiánál a történelem nyilvános rendkívüli tanárává, a rendszerezett illetményekkel ki nevezte.

A „Mária Valéria”-árvaház vászalmánya f. évi febr. 5-én a nemzeti színházban gyermek-mulatságot rendez (bálsnak nem lehet nevezni, minthogy a színházban csak álar-csoszolt szabad rendezni) a gyermekek tetszés szerinti könyű, egyszerű ruhában megjelenni körtettek fel, felül kis glanzperkáll dominoval és a leányok kis fejkötővel, a külön teremben össze-gyűlt gyermekcsoport egy menetbe fog a teremben megjelenni, mely után a dominokat levetik a mulatság és könnyebb mozgás érdekében. Azegyszerűbb öltözetekre való felkérésrel arra törekszik az egylet, hogy az illető szülőknek kevés kiadások legyen. A helyárak a rendesek lesznek, gyermekeknek csak fél bementi díj számíttatik. A rendezés élén gr. Eszterházy Jánosé áll, kinek a jötevény cseleklőn eddig is tanusított buzgótsága a sikernek egyik biztosítója. A közönség minél számossabb részvétét felkérjük az egylet érdekében. Kis domino-minták láthatók lesznek Hirschfeld Györgyné, Mihálys Miminel, gr. Eszterházy Jánosné bizottmányi elnöknel és Orbán Józsefnél. Örömmel várjuk az előre is igen kedvesnek ígérkező estélyt.

A dévai állami realiskolai tanártesztület részéről fennebb közlünk egy felhívást, mely a nevezett realiskolában tanuló szegénysorsu növendékek támogatására gyűjtendő segélyalapra teendő adakozásokra szólítja fel a közönséget. A legmelegebben ajánljuk e felhívást nemcsak Királyhágón inneni részek, hanem egész Magyarország minden igaz fiának figyelmébe. Nagy, nemzeti kérdésről van itt szó; arról van szó, hogy a magyar birodalom legdélekebbi részén a magyarnép egy részét megmentsük az elpusztulástól, az elemzettetenedéstől! A hunyadmegyei magyarság, mely egykoron egyik hatalmas elővédét képezte a magyar nemzetnek, már évszázadok óta küzd élet-halálharczot az őt körülhálázmzó idegen árral; s fájdalom, ma már ott állunk, hogy fajunk elesik az egyenetlen küzdelemben, ha a magyar társadalom segélyére nem siet. De reméljük, hogy társadalmunk, mely e legközelebb lefolyt évtizedek alatt oly hatalmasnak bizonyult a magyar nemzeti érdekek megvédelmezésében, a magyar cultura fejlesztésében, erős karjaival föl fogja emelni s ismét vissza fogja adni eddig elhagyott hunyadmegyei testvéreinket a hazáuk, a magyar nemzetnek, nagy Magyarországnak! Mert nem egy egyszerű iskolai alap összegyűjtéséről van itt szó, mint sokan netalán gondolnák, hanem arról, hogy azokat a hunyadmegyei elemeket, melyek még szerencsénkre nem estek el az eloláhosodás elleni küzdelemben, megvédeljük az áramlattól, azokat pedig, kiket már följ magával ragadott a hullám, de akik azért, habár nem egykori anyanyelvőken, még most is büszkén mondják: „Magyar vagyok!” — visszahódítsuk, legalább, gyermekeikben s unokáikban, a magyar nyelvnek és műveltségnek! Im ez a magasztos feladat, ez az ön-magunk iránti kötelesség hi most tette föl! — Ezekhez még csak annyit jelentünk ki, hogy lapunk szerkesztősége szívesen elfogad bármely csekély adományt nevezett célra s a küldeményeket rendeltetésük helyére juttatja.

Hymen. Ajjai Péter mezőszégi birtokos bájos leányával folyó hó 11-én tartotta Mező-Dombon esküvőjét Rettegő Béla szintén derék mezőszégi birtokos.

Sz.-Udvarhelyről írják nekünk, hogy ottani nők által a „Valeria gyermekkert” javára rendezett műkedvelői, előadással egybekötött bál folyó hó 13-adiján válogatott és szép közönség jelenlétében lefolyt. Az aratott dicsőség legnagyobb részét Fankovich Gyula főrealiskolai tanár illeti, ki ezen alkalomra egészen új és csinos dekorációkat készített. Ő rendezte a jóízűsű s a jötevény czél tárgyaéhoz alkalmazott néma képeket is. Ezek közül „Az elhagyottak” teli időszakban utozán kuczorgó gyermekeket tüntetett fel. Ezen hű és érzékeny jelenet, nem egy anyának csikorta ki résztvevő könnyeit. „A gyermekertben” című plastikai gyermekcsoporthól játsszók, czivakodók, foglalkozók, oszonnál, közösen eledeleket osztó kertésznyölve tünnek ki. „A nyári éji álom” című utolsó képlet a felúttók boldogságát ábrázolta. Fankovich Gyula tanár, ki hetekig fáradozott méltó jutalmát vette a közönség szűnni nem akaró taps- és virágözönében. Ezuttal következett Almási Tiharmé vígjátéka: „A miniszterelnök bája”. Váro Ferenc tanár által rendezve. Kovácsot, a fősvény férjet Váro Ferenc, nagyralátó neje szerepét özv. Korondi Mózesné, Elizt Györfi Ilka k. a. az élénk journa-listát Suppan Vilmos főrealiskolai tanár adta. Általában kitűnő volt az eredmény. 9½ óraker kezdődött a táncz és tartott kiivilágos virradtig. Összes bevétele 230 forint, tiszta jövedelem körülbelül 100 forint.

Színházi hírek. Remmert Márta k. a., Liszt egyik kiváló tanítványa, f. hó 25-én városunkban is be fogja mutatni művészetét. A

budapesti lapok egyhangulag a legnagyobb elismeréssel szoltak Remmert k. a. zongorajátékáról, melynek bámulatos technicáját már is a mesterével: Lisztével hasonlították össze. Nálunk a színházban fog hangversenyezni, de csak egyetlen egyszer. A ki tehát a zongorakirály egyik legtehetségeseb tanítványát meg akarja ismerni; ne mulassza el ez egyetlen alkalmat. — Sardon „Oncle Sam”-jára (Samu bácsi) szorgalmasan készülnek színészeink. Mint halljuk, nagy gondnal és kiállítással lesz rendezve.

Udvarhelymegyébe kebelezett Szombafalva község közönsége közelebbi gyűlésén elhatározta, hogy Udvarhely városba be fog olvadni. Mint értesülünk, Bethonfalva is követni fogja a jó példát.

A tordai nőegylet és casino együttes bizottsága a f. hó 25-én rendezendő jötevényczélú táncszestély ügyében gyűlést tartván, ez alkalommal azon általános óhaj nyilvánult, vajha nőink a kor intését elérte, az egyszerűséget a lényűzés fölé helyeznénk, s e nézetűket ez estélyen is érvényre emelni törekednénk. Határozattá emeltvén ez óhajnak az é. déklődő közönség érdekében nyilvánossá tétele, ez okból tisztelettel felkértem a tks. szerkesztő urat ezen sorok közzétételére. Az együttes bizottság nevében dr. Harmath Béla.

A Kemény Zeigmond társaság alakuló gyűlését közejből akadály folytán nem mint a lapokban említve volt, e hó 21-én, hanem ugyancsak e hó 28-án tartja meg.

Solymosi Károly Udvarhely város polgármestere — mint onnan értesítenek — folyó hó 14-dikén érkezett meg székelylőre. A polgárság ugyanazon napon este fáklyás zenével tisztelte meg, mely alkalommal Kassay F. J. üdvözölte őt, ki szintén velős szavakban válaszolt, felemlítvén 16 évvel ezelőtti itt létét s ígérve jövőre mindent, tevékenységet, munkásságot s a város jólétének kitelhető előmozdítását. Innen a nép Daniel Gábor főispán lakásához vonult, s eljén! kiáltások között Kassay F. Ignácához hallámozott. Mindenki örömd s meg van elégedve, csak Daroczi Imre nem talál vigasztalásra.

Gyergyó-Alfaluban az „olvasó kör” saját pénzátára javára f. hó 13-án, ez idő szerint tulajdonított fényűzés rovására zártkörű „kartonbált” rendezett. Mely alkalommal egész örömmel lehetett meggyőződni afelől, hogy jó kedvet vig kedélyt nem csak selyem, hanem egyszerű karton ruha mellett is lehet találni. Az egész mulatság népes, egyszerű, fesztelen, de annál kedélyesebb volt. Aljon itt, a t. szerkesztő ur engedelmével a vidék- és helybeli azon nőknek ne, ve, kik a kíváncsian megfigyelőn karton ruhában voltak szívesek megjelenni. Így fogadják az elismerést: Rosdás Lujza és Ilon, Lieb Zsófi, Róth Kata, Lengyel Kata, Pfeiffer Ida és Giza, Kabdebó nővérek. Szabó, Vákáró, Bogdán, Kerekes kisasszonyok.

Alsó-Fehérmege közigazgatási bizottsága január havi gyűlését e hó 3-án tartotta. Az alispáni jelentés s egy pár fellebbezett kihágási ügy elintézése után, örvendetes tudomásul vétetett azon előterjesztés, hogy a M.-portusi álló hid helyreállítására valaház biztos kilitásunk lehet, amennyiben az árlejtési hirdetmény is már kiadott. A kir. adófelügyelő bejelentvén azon közegeket, kik a közvetlen adófizetők ellen véghez viendő végrehajtással megbízattak, tudomásul hozza, hogy a végrehajtások menetét felülvizsgálván, két közszégi előjárót, hanyag eljárásért 10—10 frttal megbüntetett. A Gy.-Fehérvár-Abrádbánya-Tópfánfalvi postaut fenntartása ügyében tett intézkedések után a N.-Enyedi felső népiskolához választott tanítók Sebestyen Sándor és Király Miklós állomásaikban megerősítettek. A kir. postafelügyelő és kir. ügyész jelentései után dr. Magyarfi főorvos tett előterjesztést mely szerint a mult december hóban az egészségügyi állapot nem a legkedvezőbb volt. Gyula-Fehérvárt a himlő, N.-Enyeden a diptheritis uralgott. Az 1876. VI. t. cz. 64. §. alapján teendő félévi bizottsági jelentés tervezetét Török Bertalan főjegyző előterjesztvén, részletesen megállapított, s felterjesztése elhatározottat. Pávai Elek biz. tagnak indítványa az iránt, hogy a helybeli posta záros postakocsival leendő ellátása, a postai küldeményeknek, addig míg az éjjel közlekedő vasuti vonalak megérkeznek az indóháznál biztos helyen való őrzése s végül az indóház terének s környékének rendes világítása, végeztet intézkedés tétessék, elfogadottat s a N.-Szebeni kir. postigazgatóságnál a kellő lépések megtételtek.

Háromszék megyének e hó 13-án tartott évnegyedes közgyűlésében felolvastattat a közg. bizottság jelentése, melyből kiemeljük, hogy a közigazgatás rendszeren folyt, a közbiztonság megnagyat. Éges volt az egész évben 51. A fellegszakadással eredtárviz leginkább Közép-Ajtátsujtotta. A közegeességi állapotok az 1875. évinél kedvezőbbek voltak. A toroklob előfordult 7 községben, a megbetegült 224 gyermek közül meghalt 130. Az egyiptomi szembetegség K.-Vásárhelyt és vidékén fordult elő 134 betegűtessel. Az adóhátralék 128,829 frt 62 kr. Községi iskola van 49, felekezeti 79; tanköteles gyermek 6—15 évig 17,360, ezekből iskolába járt 11,704. Tanító 215 volt alkalmazva. A k.-vásárhelyi börtönben vizsgálati fogságban volt 121 férfi, s 20 nő, a s.

szé. györgyi börtönben 80 férfi, 20 nő. Elítélte-tett 134 férfi, 9 nő. Evvel kapcsolatban megemlítjük, hogy gr. Kálnoki Dénes és Lázár Mihály közigazgatási bizottsági tagságukról lemondván, helyökbe Ujvárosi József és Pünkösti Lajos választattak meg.

S.-Szt.-Györgyön megalakult a felolvasó társaság, melynek feladata lesz egyelőre minden két hétben népszerű nyelven írt felolvasásokat tartani. Az ily felolvasási estélyek fűszerezve lesznek szavazatokkal, kardalokkal s talán hébe-hóba egy kis táncszivalommal is. Az első felolvasási estély folyó hó 25-dikén fog megtartatni.

Rablógyilkossági kísérlet. Mint Móról írják az „E. R.”-nek tegnapelőtt ott egy ismeretlen egyén lopódzott bizonyos özvegy Weiszné házába, s az udvarban elrejtődve várt az est beállára. Este a mint a nocséled a házból kijött, annak neki esett s száját betömve gúzsba kötö. Azután a házba ment, melynek egyik szobájában azonban két nőt Weiszné s leányát együtt találta. Legelőször is tehát az eleibe menő leányra rohant, uit egy nála levő késsel több helyen meg is sebezte, az anyának azonban volt annyi lélek-jelenlété, hogy ez idő alatt az egyik ablakot kinyissa és segélyért kiáltson. E kiáltás szerencsére meghallották, de a támadó is észrevevén, hogy a nők segélyező emberek közelednek, megugrott és sikerült neki eltűnni a nélkül, hogy ez ideig nyomába lehetett volna jönni.

Érdekes per. A poseni lengyel kath. napilap, a „Kuryer P.” szerkesztője azt írta Bismarck herczegről, hogy a poroszországi általános hitelbank megalapításakor Rothschild és Bleichröder bankároktól a kancellár 3.700,000 forintnyi „ajándékot” fogadott el. E miatt a lapszerkesztő ellen sajtópörindítatot, vizsgálat tétetett folyamataba s miután a szerkesztő arra kérte a törvényszéket, hogy engedjenek meg neki Bismarck ellen a bizonyítás, és a törvényszék ezt megengedte, most már mindenki r endkívül kíváncsian várja a szerfelett érdekes pörnek tárgyalását.

A „KELET” magán-távirata

Feladatott Budapestén jan. 18. d. e. 10 ó. 45 p. Érkezett Kolozsvárra jan. 18. d. e. 11 ó. 10 p.

A „Fremdenblatt” azt írja, hogy Salisbury parancsot kapott a Konstantinápolyban való maradásra, mi nagysensatíót keltett.

A pétervári cabinet utasítá képviselőit, hogy csak azon esetben szakítson a portával, ha a hatalmas együttesen lépnek fel és hívják vissza képviselőiket, mert Oroszország nem hajlandó elszigetelten folytatni a háborút.

Anglia arra törekszik, hogy Oroszország egyedül izolálva álljon a portával szemben, hogy aztán Anglia a kettő között mint bíró léphessen fel és felemlítve Oroszországnak, hogy már sikerült neki a szláv humanizmus ügyét, európai ügyggyé tenni, hogy Oroszország saját kijelentése szerint anyagi előnyre nem vágyik, s hogy továbbá Európa a concessiókban már elment a szélsőség határáig s ha mindezek dacára elszigetelten fel akarnak lépni a portával szemben, könnyen egy európa coalitíót találnának magukkal szemben ez okokkal rá akarja bírni Anglia Orosz-országot a visszalépésre.

Mondják, hogy Oroszország azon kijelentésével, miszerint elszigetelten nem akar támadni, csak el akarja húzni a háborút tavaszig.

Miklós nagyherczeg betegsége miatt az orosz déli hadsereg parancsnokává Kotzebue nevezetett ki főparancsnoknak.

A porta végleges határozata újabb hírek szerint szombat előtt nem várható.

A nagy követek egyenként bucsuznak el a szultántól nehogy együttes fellépésük javaslaik elfogadására nézve a szultán által pressiónak vétessék.

Az orosz déli hadseregben a rendkívül nyomoruságos ellátás miatt a hazatérősr érdekében lázongás törvén ki, egy orosz ezredes és hat tiszt agyonlővetett.

Távirati tudósítás bécsi tőzsdéről.

Január. 17-én 5% Metalikus 61.75. frt Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 68.15. frt. Arany járadék 7525 1860-iki állámskölcsön 112.75 Bankrészvények 819 — Hitelrészvények 143.40. London 125.30 Ezüst 116—. Cs. kir. arany 593. Napoleon'd'or 998; 100 mark német-értékű 61.55

Urbéri kötvények: Magyarországi 73.60. Temesi 71.50 Erdélyi 71.50 Horvátországi —.

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos: Békésy Károly.

Beküldetett: Semmiféle emberi testi szenvedés sem lehet a körülményekhez képest oly veszélyes, s elhanyagolás következtében mi sem vonhat inkább maga után sinlést és bizonyos halált, mint épen a jelenlegi zord évszakban felúttak és gyermekeknek hűlés folytán előforduló köhögés, rekedtség, nyálkasság, gége- és légeső-gyulán s, idült mell- és tüdőnátha, a mely bajor ellen a legészesebb körökben mindig megí sikerrel alkalmazott dr. Miller-féle moln-é nényndvet legmelegebben ajánljuk.

Vizsgálatok meg mindent, s tartások meg a jót!

Számtalan esetben jónak bizonyult, s orvosok tekintélyek és magánosok által kitüntett gyógyszer.

Dr. Miller möh-növényedve.

Leghatásosabb szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkáság, rekedtség, kezdődő tüdővész, továbbá gyermekek számarhuruját ellen; ezer meg ezer esetben bebizonyult. Egy üvegtégely ára pecsét és használati utasítással 3 nyelven 50 kr.

Miller övbalsama göröcsök ellen

Törvényes vegytani-elemzés szerint 1868. április 8-ától a növényország leghasznosabb nemeiből, a legszorgalmasabban készítő, erősítő és üdítő hatásúndi fogva messzire kitünőleg ismerve a gyomor és vágóbi nyálkásága, emésztés hiány, gyomor-egyensúly, göröcsök gyomorbaj, vérhas, puffadás és kólikafájdalmak ellen. Eredeti hor-ganykupakkal, pecsét- és használati utasítással 3 nyelven ellátott üveg Ára 1 ffrt 50 kr. Egy kisebb üveg 80 kr.

Valódi minőségben a következő raktárakban kapható: Kolozsvárt valódi minőségben egyedül kapható: ENGEL J. és VALENTINI A. gyógyszerészeknél. Aradon: Tommes A. és társa fűszerkereskedésben. Baróthon: Lebitzky M. gyógyszerésznél. Beszterczen: Kely E. női. Szászvároson: Reichert C. gyógyszerésznél. Gyula-telehről: Fröhlich F. gyógyszer. Csikseredőn: Leicht P. keresk. Dévény: Krómer J. keresk. Fogarashon: Steinburg J. gyógyszer. Hátszeg: Mátész B. gyógyszerésznél. Szegedben: Reissenberger F. A. és Albrecht A. nál. Kézdivásárhelyt: Fejér L. keresk. Jászódnál: Brassóban: Jekelius F., Kugler Ed., Fuhrmann C., Fabich Ed. gyógyszerészeknél és Márton T. és Parr testvérek kereskedésében. Maros-Ludason: Allás A. drákszáll. M. Vászárhelyt: Bucher M. kereskedőnél. Medgyesen: Hienz A. gyógyszerésznél. Seps-Szent-György: Csattary és társánál. Szászvároson: Czoppelt H. gyógyszerésznél. Temesvárt: Pecher J. gyógyszerésznél. Pesten: Pokorny J. és Ede-kuthy L. fűszerkereskedőknél.

Dr. Miller möh-növényedve. Egy üvegtégely ára 50 kr.

Göröcsök ellen övbalsam. Nagy üveg 1.50, kis üveg 80 kr.

(20) **Vendéglő haszonbérbe adása.**
Deesen, egy a legelőkelőbb forgalmi helyen levő — több vendégszobákkal, tágas istállókkal és székérszinnel ellátott **VENDÉGLŐ**, az úgynevezett **„VERES-FOGADÓ”** következő Szent-György naptól, több évekre haszonbérbe kiadó. Értekezhetni tudjdomos Vajda Dénessel Alparéon, vagy Kolozsvárt Batieln Sándorral híduteza 26 sz. alatt.

(2—3) **vasbutor-gyára**
Reichhard és társa
BÉCSBEN,
III. Marxergasse 17.
Ajánlja magát izléses kivitelű gyárt-malypai pontos szállítására. Képes minta-lapok kívánatra ingyen.

(424) Bécs legnagyobb és legjobb hírű

(30—104)

Alapított 1855.

Haasenstein és Vogler

hirdetmény - kiadó - hivatala
Budapestben, Bécsben, Prágában stb.
melynek kizárólagos ügyletköre a
hirdetmények és reklámok közötti
társaság áll, ajánlja magát meg-bízások pontos és legelőkelőbb
szolgáltatására.

Saját árak.
Summi
mellékletjének.

(25—*)

(307)

Stein János

könyvkereskedésében Kolozsvárt

kapható:

DICTIONNAIRE UNIVERSEL des LITTÉRATURES
par G. Vapereau.
Eddigél megjelent 2 füzet. Egy—egy füzet ára 1 ffrt 65 kr.

AETIOLOGISCHE STUDIEN
von Dr. Krieger.
(Über die Disposition zu Catarrh, Group und Diphteritis der Luftwege.)
Ára 6 ffrt 50 kr.

TROMBES et CYCLONES,
par Zurcher et Margollé. Ára 1 ffrt 46 kr.

ZEHN JAHRE ÖSTERREICHISCHER POLITIK 1801—1810.
Von Adolf Beer. Ára 5 ffrt 85 kr.

LA NATION ARMÉE,
par le Général de Wimpffen. Ára 1 ffrt 95 kr.

Bilder aus Oberägypten, der Wüste und dem Rothen Meere.
Von C. B. Klunzinger. Ára 7 ffrt 80 kr.

LES COURS ET LES CHANCELLERIES.
Impressions et Souvenirs par L. Léouzon le Duc. Ára 2 ffrt 28 kr.

GENERAL FADEJEV,
über Russlands Kriegsmacht und Kriegspolitik.
Ára 3 ffrt 90 kr.

HISTOIRE GÉNÉRALE des HONGROIS,
par Édourd Sayous. A két kötet ára 9 ffrt 75 kr.

REISE in NORDOST-AFRIKA.
Schilderungen aus dem Gebiete der Beni-Amer und Habab nebst zoologischen Skizzen und einem Führer für Jagdreisende von M. Th. v. Heuglin. A két kötet ára 10 ffrt 66 kr.

L'ÉTINCELLE ÉLECTRIQUE,
par A. Cazin. Ára 1 ffrt 46 kr.

DIE RUSSISCHE HEERESMACHT,
auf Grund offizieller Quellen und eigener Anschauung dargestellt
von Christian von Sarauw. Ára 4 ffrt 55 kr.

ASTRONOMISCHER BILDER-ATLAS.
Von Prof. L. Preysinger.
III. verbesserte Auflage bearbeitet von C. Schmezer.
12 fein color Tafeln mit Text-Heft.
Ára 6 ffrt 83 kr.

Pénzküldeményeknél a könyv árán felül még 10 kr. mellékendő a fuvarlevél és csomagolásért.

TRANSPARENTHE HIMMELSKARTE.
Mit Text-Heft. Von Friedrich Braun. Ára 3 ffrt 25 kr.

ARANY JÁNOS BALLADÁI.
Fejtegeti GREGUSS ÁGOST. Ára 2 ffrt.

Fiatal nők útmutatója
a terhesség és gyermekágyban. A kisdedek ápolása. Irta dr. SCHULHOF JAKAB. Ára 80 kr.

Figaro házassága
vagy egy napi bolondság.
Vigjáték 5 felvonásban. Irta Beaumarchais, fordította PAULAI EDE. Ára 50 kr.

A forradalmak kora
az újabb állami alakulások. Szerkeszté TANKÓ JÁNOS. Ára 2 ffrt.

TOMPA M.
Virágregék.
Ötödik kiadás. Ára vászonba kötve 4 ffrt. — Francia bőrbbe kötve 5 ffrt.

Ugyan csak

Stein János

könyvkereskedésében Kolozsvárt

kapható:

A gályarab,
vagy
A VELENCZEI RÉMES ÉJ.
Történelmi regény.
Brühl G. eredetijéből fordította Ásványi Ferencz.

Velence, a költők által megénekelt szigetváros, a tengerek egykori királynője tárol fel szemünk előtt csodás szépsége a nagyszerűségében! A hatalmas doge fényes ünnepe közepe egybekel a tengerrel, melyen a gondolatok dala, az esthangszó bűvösen hangzik el, a hold szende fényében rezgő hullámok fölött. A leselkedő bravo töre megvillan a szűk utcában, a körleheltenül találja a gyűlölt áldozat szívét — bájos leány-kák lépdelnek a nagyszerű téren, melynek kövei alatt Márk evangelista nyugszik. — Ej idején borzasztó jalkiállítások hangzanak a doge-palota olomfüdelei alól — és dőzsös poroszok hurcolják a boldogtalan áldozato-kat a sáhajok borzalmas keskeny hidjára, hogy letaszítsák a feketén taton-gó mélységbe!

Öt van elbeszélésünk színtelye!

Már az első lapokon megjelen előttünk Marinelli Marino, a doge szerelemgyermek, a száműzött eltaszított fia: gálya pályához vasalva — és e szép ifjú szívelehető sorsa mélyen megrendül bennünk. De azután bámlattal látjuk, mily hősi bátorsággal, csillapíthatatlan bosszuszomjával izen hadat szigete sziklatéskéből a hatalmas és büszke Velenczének, ősei váro-sának. Gyűlölete engesztelhetlen! Halált esküszik minden ellenének, kik életét megmérgezték — borzasztó carnevalt ünnepele ellenségeinek holtes-tei fölött, iszonyú véres éj borul az ünnepes díszben ékeskedő Velencez utcáira s palotáira! De megmentő s szabadtól angyalként jelen meg Marino szigetkirály, a szegények s elnyomottak előtt, kik új megváltást dícsőitük őt, ki oltalmazza az ártatlanságot, segély nyújt tömérdek kincsei-ből a szűkölködőknek, s megbünteti a gaztetteket. És elbeszélésünk végén jótékony hatást gyakorolva jelen meg, a szeretet isteni hatalma, mely mikéni a szeliden mosolygó nap sötét viharos éj után, áldást sugározva dícsőit meg, a szemünk előtt feltárló megragadó képet, s elégtétellel tölti el szívünket

E kiváló érdekességű, szindus irányú mű fejezetzeimeiből következőket említjük meg:

A doge egybekelése a tengerrel. — Marino, a fattyu. — Gyűlölet és szerelem. — Az éj férfiai. — A rabtárs és titka. — Doge és do-garessa. — A sáhajok hidja. — Lajos és a szép Annunziata. — Szökés a bagnoból. — A néma barát. — Santa Rocca szigetén. — A tengeri útközet. — A szigetkirály palotája. — Judácsók. — Velencez olom-fedelei alatt. — A parti rabló. — Hú a halálig. — Goro, a mór. — A csontváz a carnevalon. — A rémes éj. — A földrengés. — A megtorlás. — Halottaiból feltámadt. — A kolostorkerti virágok. — Santa Rocca elsüllyedése. — A vezeklő apáca. — Az anya és fia, stb. stb.

Minden füzet finom képpel van díszítve, melyek a regény egyes jeleneteit ábrázolják.

A „Gályarab” mű megjelen 25 kros füzetekben.
Minden megrendelő — de csak határozottan kifejezett kívánatára — már a „Gályarab” regény 10-dik füzetével a

RAJNAVOLGY NYILÁSA
pompás olaj-színnyomatu képet kapja 1 ffrt 60 kr. csekély áron, szé-les, cifrázatos arany keretben, teljesen készen, úgy hogy azonnal falra függeszthető.

Végül pedig a „Gályarab” befejező füzetével — de szintén határozott kívánatra —

TIROLI FALU A TAUFERER VÖLGYBEN
pompás olaj-színnyomatu kép adatik 1 ffrt 60 kr. csekély pótfize-tésért, szintén széles, cifrázatos aranykeretben teljesen készen.

Ezonkívül, különös kedvezményül szabad tetszésére bízunk a t. meg-rendelőnek, hogy a fentebb nevezett két kép helyett vagy a

SZARVASVADÁSZAT

A MEGLEPETÉS
ezimű két képet, vagy a

KRISZTUS A TÖVISKORONÁVAL

és
FÁJDALMAS SZÜZ MÁRIA
ezimű két képet választhatják ugyanazon áron, melyek jeles festészek eredetiei után teljesen sikerült műmek.

A képek Kolozsvárt az illető szelvények átadása mellett, 1 ffrt 90 krért átvethetők; vidéki megrendelők bérmentetlenül kapják.

Eldőleges fizetések nem történnek; ellenben a kézbe-sítéskor, minden füzet megfizetendő.

Ezekon kívül több ígéretet tenni senki sincs feljogosítva.

PETŐFI SÁNDOR

költeményei

II. teljes kiadás.

Pompás diszkötésben, képekkel 16 ft.

Diszkiadás füzetekben. Első füzet. Ára 1 ffrt 50 kr.

Kisebb kiadás 4 kötetben. Kötve 12 ft, lúzve 8 ffrt.

PÜF NEKI!

MOKÁNY BERECZI

válogatott gorombaságai.

Naptárrészszele 1877-re.

Ára 99 olvasztékos krajczár.

ATTANDE!

Lupi bácsi meg Bugaczi Laci aszongyák, kár vóna újságba rekeszteni a tudományomat. Kaparjam össze a kit több évek olta elhullajtottam, egy esomóba.

Kaparni magam nem akarok, mer az urhol nem pászol. De megengedem, hogy hadd kössék egy hamvasba mások.

Hizzék rajta, a ki szittya magyar!

Én meg csak az áldásomat lököm utánna!

Püf neki!

Dombszögön, 1876. novemberibe.

Mokány Berezi.

A háboru,

mely miatt a keletre szánt teteme-szállítmányoknak abban kellett maradniok, arra készti

STRAUSS A.

fehérnemű-kelengye-gyárát

Bécsben, Rothenurmstrasse 21,

hogy összes megtartott kisebb és nagyobb áruküldeményeit, n. m. uri- és gyer-mek-fehérneműt, valamint vásznat, zsebkendőket, asztalneműt stb. a roppant raktár gyors körítésre végett az itt jelezett igazán olcsó áron adják.

2 forint helyett csak 1 forint!

1 uri lábraváló	előbb 1 ffrt 50, csak 75 kr.
12 angol bat izetendő színes széllel szegélyezve	előbb 2 ffrt, csak 1 ffrt.
1 shirting-uriny sima vagy redős mell	előbb 2 ffrt, csak 1 ffrt.
1 valódi szim perkalig, legújabb minta	előbb 2 ffrt, csak 1 ffrt.
1 angol trikót-mellény, vagy nadrág, fehér és színes	előbb 2 ffrt, csak 1 ffrt.
1 elegáns batizetendő színes széllel, beszegve	előbb 2 ffrt, csak 1 ffrt.
1 horgolt női ing a legjobb shirtingból	előbb 2 ffrt, csak 1 ffrt.
6 háromrészt gallér, legújabb finom	előbb 2 ffrt, csak 1 ffrt.
1 elegáns női lábraváló szegély-díszítéssel	előbb 2 ffrt, csak 1 ffrt.
1 finom shirting éjjeli korzet szegélykékkel legj. min.	előbb 2 ffrt, csak 1 ffrt.
6 finom vászonkendő valódi vászontól kezeskednek	előbb 2 ffrt, csak 1 ffrt.
1 vászon uri lábraváló	előbb 2 ffrt, csak 1 ffrt.
1 finom színes kreton-ing, szavatolt valódi szim	előbb 3 ffrt, csak 1.50.
1 fehér uri-ing sima háromrészt mell	előbb 3 ffrt, csak 1.50.
1 dusan díszített női-ing, legújabb minőség	előbb 3 ffrt, csak 1.50.
1 legfinom. himzett női lábraváló, elegáns munka	előbb 3 ffrt, csak 1.50.
1 shirting női alsó szoknya, legújabb szabás	előbb 3 ffrt, csak 1.50.
1 uri lábraváló, valódi rumburgi vászomból	előbb 4 ffrt, csak 2 ffrt.
1 angol oxford-ing, legújabb minta szavat. valódi	előbb 4 ffrt, csak 2 ffrt.
1 v. rumburgi vászon uri-ing dusan redős. mell	előbb 4 ffrt, csak 2 ffrt.
1 legfin. himzett bál-ing kézi himzés, legújabb szab.	előbb 4 ffrt, csak 2 ffrt.
6 pár fin. ang. kézől, legújabb szabás	előbb 4 ffrt, csak 2 ffrt.
1 finoman himz. női ing, dusan díszítő	előbb 4 ffrt, csak 2 ffrt.
1 elegáns francia korzet dús himzéssel	előbb 4 ffrt, csak 2 ffrt.
1 finom női alsó szoknya dusan díszítő	előbb 4 ffrt, csak 2 ffrt.
1 női lábraváló a legjobb zsinor bark. sima és d. díszítő	1 ffrt, 1.25, 1.50.
1 szoknya a legj. zsinor barketből, sima és dusan dísz.	1.50, 2 ffrt, 2.50.
1 korzet a legj. zsinorbarketből, sima és dusan dísz.	1.50, 1.25, 2 ffrt.
1 uri-ing rumburgi vászon valódi, sima v. red. a legfin.	2.50, 3, 3.50, 4 ffrt.
1 uri-ing valódi rumb. fantasie, himzeve a legfin.	1.50, 2, 2.50, 3 ffrt.
1 női-ing valódi vászon, sima és fantasie a legfin.	1.50, 2 ffrt, 2.50, 3 ffrt.
1 női-ing valódi vászon, himzeve, a legfin.	2.50, 3 ffrt, 3.50, 4 ffrt.
1 darab 80 rőt zsinorbarket, a legfinomabb	7.50, 8 ffrt, 9 ffrt, 10 ffrt, 11 ffrt.
6 darab ¼ széles lepedő varrás nélkül	9 ffrt, 10 ffrt.
6 darab ¼ széles lepedő varrás nélkül, tiszta vászon legfinomabb	13.50, 14.50, 15.50.
1 asztalnemű 6 személyre, csinavat és damaszból	3, 3.50, 4, 4.50, 5.50.
1 asztalnemű 12 személyre, csinavat és damasz	8.50, 10, 11, 12, 14 ffrt.
1 darab 30 rőt ¼ széles házivászón	5.50, 6.50, 7.50, 8 ffrt.
1 darab 46 rőt ¼ széles kraszvászon	10, 12, 13, 15, 18 ffrt.
1 darab 50 rőt ¼ széles irland és hollandivászón	18, 19, 20, 22, 24, 27, 30 ffrt.
1 darab 54 rőt ¼ széles rumburgi vászon	24, 27, 30, 33, 36, 40, 60 ffrt.
12 darab töltörhu, csinavat és damasz	3, 3.50, 4, 5, 6, 7, 8 ffrt.

Rádás: 1 damasz-asztalnemű 6 személyre vagy 2 darab zseb-kendő 60 ffrtót tevő vásárlásoknál.

Levélbeli megrendelések az összeg beküldése, vagy utánvétel mellett pontosan és gyorsan teljesíttetnek. — Árjegyzékek és kelengye-előirányzatok in-gyen megküldetnek. (437) (10—30)

Megrendelések az összeg beküldése, vagy utánvétel mellett e cím alatt kéretnek:

Wäsche-Brautausstattung-Fabrik
von
A. STRAUSS,
Bécs, I., Rothenurmstrasse 21. sz.